

ENTERPRISE SURVEYS

WHAT BUSINESSES EXPERIENCE

Ελλάδα 2018

Προφίλ Χώρας

ENTERPRISE SURVEYS

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	3
Χαρακτηριστικά Επιχειρήσεων	4
Εργατικό δυναμικό.....	5
Απόδοση επιχείρησης.....	5
Φυσικές Υποδομές	6
Διεθνές Εμπόριο.....	7
Πρόσβαση σε Χρηματοδότηση	7
Εγκληματικότητα και Ανεπίσημος Τομέας	8
Ρυθμίσεις, Άδειες και Φόροι	9
Διαφθορά	9
Εμπόδια Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος.....	10
Παράρτημα.....	12

Τα Προφίλ Χώρας που συντάσσονται από τη Μονάδα Ανάλυσης Επιχειρήσεων (Enterprise Analysis Unit) του Ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας παρέχουν μια επισκόπηση των βασικών δεικτών επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην εκάστοτε οικονομία, συγκρίνοντάς τους με τις οικονομίες των αντίστοιχων γεωγραφικών περιφερειών και με ομάδες χωρών με παρόμοια επίπεδα εισοδήματος. Για όλες τις χώρες καλύπτονται τα ίδια θέματα με μικρές διαφοροποιήσεις δεικτών. Όλοι οι δείκτες βασίζονται σε απαντήσεις των επιχειρήσεων. Για να μάθετε περισσότερα για τη Μονάδα Ανάλυσης Επιχειρήσεων και να κατεβάσετε τα Προφίλ Χώρας άλλων χωρών, παρακαλούμε επισκεφτείτε τον ιστότοπο www.enterprisesurveys.org

© 2019 International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank Group
1818 H Street NW
Washington DC 20433
Telephone: 202-473-1000
Internet: www.worldbank.org

Αυτό το έργο είναι προϊόν του προσωπικού του Ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας με τη συμβολή εξωτερικών συνεργατών. Τα ευρήματα, οι ερμηνείες και τα συμπεράσματα που εκφράζονται σε αυτή τη μελέτη δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις του Ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας, του Συμβουλίου Εκτελεστικών Διευθυντών της ή τις κυβερνήσεις που εκπροσωπούν. Ο Όμιλος της Παγκόσμιας Τράπεζας δεν εγγυάται την ακρίβεια των δεδομένων που περιλαμβάνονται σε αυτό το έργο. Τα σύνορα, τα χρώματα, οι αξίες και άλλες πληροφορίες που απεικονίζονται σε οποιονδήποτε χάρτη σε αυτή τη μελέτη δεν σημαίνουν την οποιαδήποτε κρίση εκ μέρους του Ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας, όσον αφορά στο υφιστάμενο καθεστώς οποιασδήποτε περιοχής, ούτε την αμφισβήτηση ή την αποδοχή κάποιων συνόρων.

Δικαιώματα και Άδειες

Το υλικό σε αυτή τη μελέτη υπόκειται σε κανόνες Πνευματικής Ιδιοκτησίας. Επειδή ο Όμιλος της Παγκόσμιας Τράπεζας ενθαρρύνει τη διάδοση της γνώσης, το έργο αυτό μπορεί να αναπαραχθεί, στο σύνολό του ή εν μέρει, για μη εμπορικούς σκοπούς, με τον όρο να γίνεται ακριβής αναφορά σε αυτήν την έρευνα. Οποιαδήποτε ερωτήματα σχετικά με δικαιώματα και άδειες, περιλαμβανομένων των δευτερευόντων δικαιωμάτων, πρέπει να αποστέλλονται στη διεύθυνση των εκδόσεων του Ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας: World Bank Group Publications, The World Bank Group, 1818 H Street NW, Washington, DC 20433, USA; Fax: +1-202-522-2625; e-mail: pubrights@worldbank.org.

Παρακαλείστε να παραπέμπετε στα δεδομένα των Enterprise Surveys, ως εξής: Enterprise Surveys, www.enterprisesurveys.org, The World Bank Group.

Μπορείτε να επικοινωνήσετε με την ομάδα των Enterprise Surveys στη διεύθυνση:
The World Bank Group
2121 Pennsylvania Avenue, NW
Washington DC, 20433 USA
Tel. (202) 479-3800

ENTERPRISE SURVEYS

Επισκόπηση της Οικονομίας Ελλάδα 2018

Περιφέρεια:	Ευρώπη & Κεντρική Ασία
Πληθυσμός:	10,760,421
Κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα (US \$):	18,090
Ομάδα Εισοδήματος:	Υψηλό Εισόδημα

Εισαγωγή

Οι Έρευνες Επιχειρήσεων (Enterprise Surveys - στο εξής ES) εστιάζουν σε πολλές πτυχές του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Οι πτυχές αυτές του επιχειρηματικού περιβάλλοντος δύναται να είναι ευνοϊκές ή αποθαρρυντικές για τις επιχειρήσεις και παίζουν σημαντικό ρόλο στο αν ο ιδιωτικός τομέας μιας οικονομίας θα ευδοκιμήσει ή όχι. Ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον θεωρείται αυτό που ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις να λειτουργούν αποτελεσματικά. Τέτοιες συνθήκες αυξάνουν τα κίνητρα των επιχειρήσεων για καινοτομία και αύξηση της παραγωγικότητάς τους - δύο βασικούς παράγοντες της βιώσιμης ανάπτυξης. Ένας περισσότερο παραγωγικός ιδιωτικός τομέας με τη σειρά του αυξάνει την απασχόληση και συνεισφέρει σε φόρους απαραίτητους για δημόσιες επενδύσεις στην υγεία, την εκπαίδευση και άλλες υπηρεσίες. Οι ερωτήσεις που περιλαμβάνονται στις ES στοχεύουν στο να καλυφθούν τα περισσότερα θέματα που προαναφέρθηκαν. Το εύρος της θεματολογίας περιλαμβάνει τις υποδομές, το εμπόριο, τη χρηματοδότηση, το νομικό πλαίσιο, τη φορολογία, την αδειοδότηση επιχειρήσεων, τη διαφθορά, την εγκληματικότητα και την ανεπίσημη λειτουργία, την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, την καινοτομία, την απασχόληση και τις αντιλήψεις για τα εμπόδια στο επιχειρείν.

Οι ES διεξάγονται από τον Όμιλο της Παγκόσμιας Τράπεζας και τους συνεργάτες της σε όλες τις γεωγραφικές περιφέρειες και καλύπτουν μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις. Το μέγεθος της επιχείρησης καθορίζεται από τον αριθμό των εργαζομένων: από 5 έως 19 (μικρή), από 20 έως 99 (μεσαία) και από 100 και άνω (μεγάλη). Επιχειρήσεις με λιγότερους από πέντε εργαζόμενους είναι εκτός πλαισίου της έρευνας. Επιχειρήσεις που ανήκουν εξολοκλήρου (100%) στο δημόσιο είναι επίσης εκτός πλαισίου της έρευνας. Μεταξύ των συνεργατών μας στις ES, είναι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD), η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (EIB) και το Υπουργείο Διεθνούς Ανάπτυξης (DFID) του Ηνωμένου Βασιλείου.

Οι έρευνες διεξάγονται σε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα επιχειρήσεων του καταγεγραμμένου ιδιωτικού τομέα εξαιρουμένου του πρωτογενούς τομέα.¹ Το ποιοι κλάδοι καλύπτονται από την έρευνα καθορίζεται ομοιόμορφα για όλες τις οικονομίες και περιλαμβάνει ολόκληρο τον τομέα της μεταποίησης και τους περισσότερους κλάδους του τομέα των υπηρεσιών: λιανικό εμπόριο, χονδρικό εμπόριο, επισκευές μηχανοκίνητων οχημάτων, ξενοδοχεία και εστιατόρια, μεταφορές, αποθήκευση, επικοινωνίες, κατασκευές και IT (Τεχνολογία Πληροφοριών). Οι υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, οι δημόσιες υπηρεσίες, οι υπηρεσίες υγείας και οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες δεν περιλαμβάνονται στο δείγμα (Γράφημα 1). Οι συνεντεύξεις στο πλαίσιο των ES διεξάγονται με ανώτερα διοικητικά στελέχη και ιδιοκτήτες επιχειρήσεων.

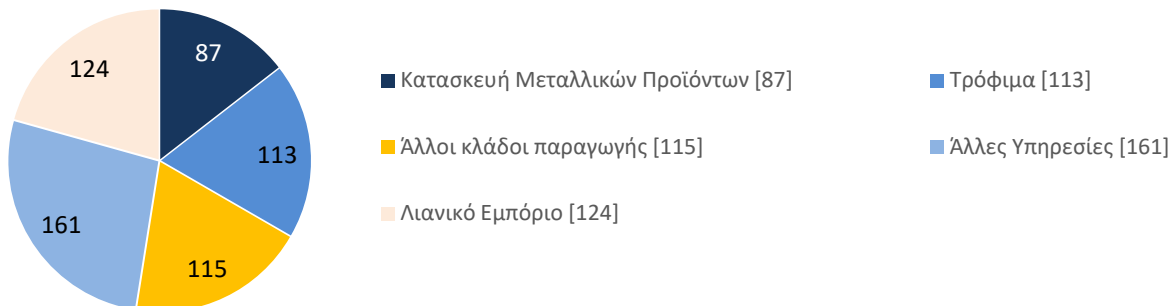
Οι ES επαναλαμβάνονται κάθε τέσσερα χρόνια περίπου για μία συγκεκριμένη οικονομία (ή περιοχή). Εντοπίζοντας τις αλλαγές στο επιχειρηματικό περιβάλλον, όσοι χαράσσουν πολιτικές καθώς και οι ερευνητές μπορούν να δουν την επίδραση πολιτικών και μεταρρυθμίσεων στην απόδοση των επιχειρήσεων. Οι επαναλαμβανόμενες έρευνες βοηθούν στην μελέτη της εξέλιξης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και πώς αυτό επηρεάζει τη δυναμική του ιδιωτικού τομέα. Η παρούσα έκθεση, συνοψίζει τα αποτελέσματα της Έρευνας Επιχειρήσεων για την Ελλάδα. Ιδιοκτήτες επιχειρήσεων και ανώτερα διοικητικά στελέχη από 600 επιχειρήσεις έδωσαν συνέντευξη μεταξύ του Αύγουστου 2018 και του Απριλίου 2019. Στο Γράφημα 2 παρατίθεται μια περιγραφή των χαρακτηριστικών του δείγματος για τις τρεις κατηγορίες στρωματοποίησης: κλάδος επιχείρησης, μέγεθος επιχείρησης και περιοχή.

Γράφημα 1: Κλάδοι της οικονομίας που καλύπτονται από τις Έρευνες Επιχειρήσεων

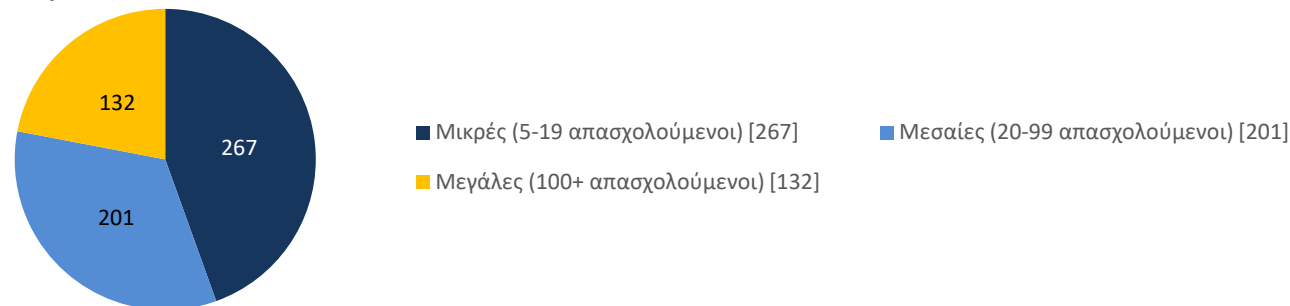
Εξαιρούνται	Περιλαμβάνονται
ΚΛΑΔΟΙ Γεωργία Αλιεία Εξόρυξη Δημόσιες υπηρεσίες κοινής ωφέλειας Χρηματοπιστωτική Διαμεσολάβηση Δημόσια διοίκηση Εκπαίδευση, υγεία και κοινωνική εργασία	ΚΛΑΔΟΙ Παραγωγή (όλοι οι υποτομείς) Κατασκευές Πωλήσεις και επισκευές μηχανοκίνητων οχημάτων Χονδρικό Εμπόριο Λιανικό Εμπόριο Ξενοδοχεία και εστιατόρια Αποθήκευση, μεταφορές και τηλεπικοινωνίες Τ.Π. (Τεχνολογία Πληροφοριών)
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ <ul style="list-style-type: none">• <5 υπαλλήλους• Ανεπίσημες επιχειρήσεις• Επιχειρήσεις 100% δημόσιας ιδιοκτησίας	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ <ul style="list-style-type: none">• 5+ υπαλλήλους• Επίσημες (καταχωρημένες στο Γ.Ε.ΜΗ.) επιχειρήσεις• Τουλάχιστον 1% ιδιωτικής ιδιοκτησίας

ENTERPRISE SURVEYS

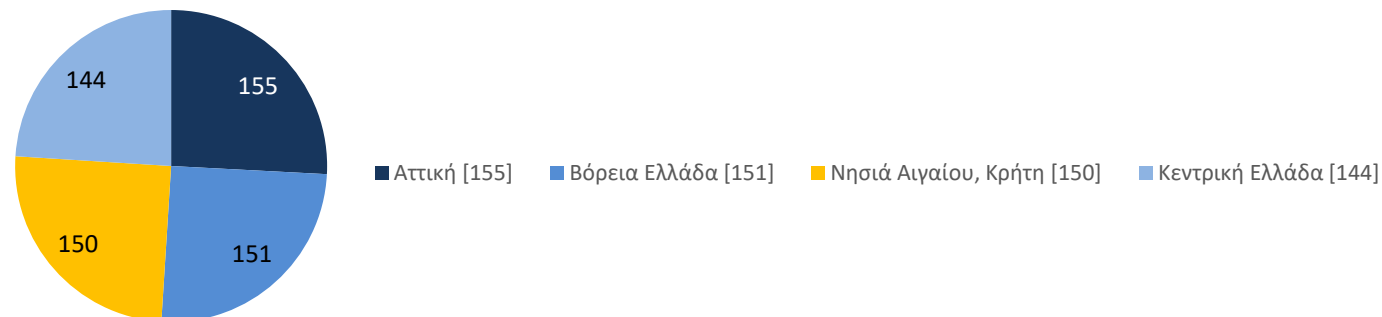
Γράφημα 2: Χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που ερευνήθηκαν

Μέγεθος

Περιοχή

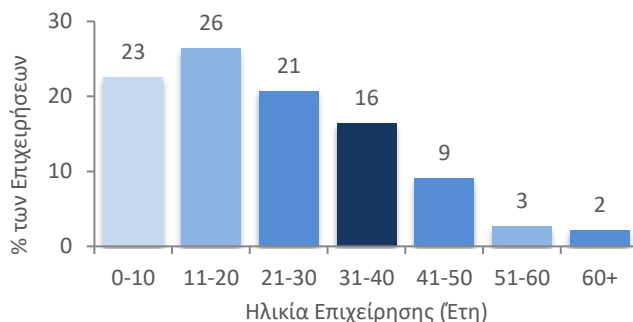

Χαρακτηριστικά Επιχειρήσεων

Εκτός από τη συλλογή στοιχείων σχετικά με το επιχειρηματικό περιβάλλον και την απόδοση της επιχείρησης, οι ES συγκεντρώνουν επίσης στοιχεία σχετικά με τα χαρακτηριστικά των ιδιωτικών επιχειρήσεων. Το Γράφημα 3 δείχνει την "ηλικιακή" κατανομή των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα, η οποία μετρείται από τον αριθμό των ετών λειτουργίας τους. Η επίδραση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην απόδοση της επιχείρησης μπορεί να εξαρτάται από την εμπειρία και τη μακροζωία των επιχειρήσεων. Επίσης, οι πιο παλιές επιχειρήσεις ενδέχεται να διαφέρουν από τις νέες επιχειρήσεις ως προς την ικανότητά τους να λειτουργούν

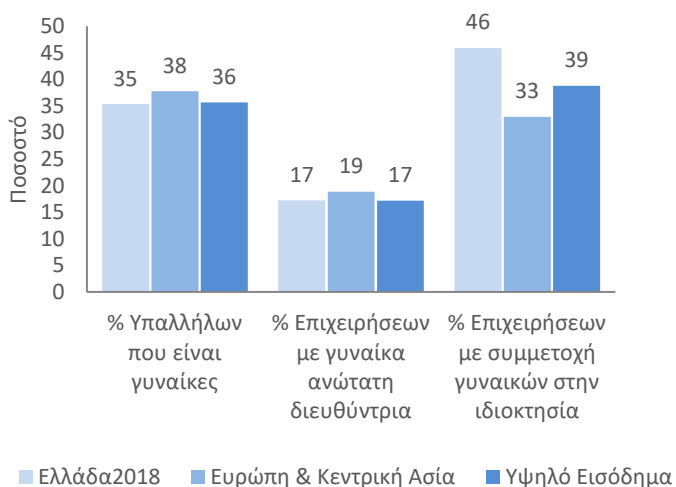
και να προσαρμόζονται επιτυχώς στο επιχειρηματικό περιβάλλον.

Γράφημα 3: Κατανομή των επιχειρήσεων με βάση την ηλικία (Ετη Λειτουργίας)

Το Γράφημα 4 απεικονίζει τα ποσοστά συμμετοχής των γυναικών στο εργατικό δυναμικό, στην ανώτατη διοίκηση και στην ιδιοκτησία επιχειρήσεων, σε σύγκριση με τα αντίστοιχα ποσοστά περιφερειών και οικονομιών με παρόμοια επίπεδα εισοδήματος. Η ενσωμάτωση των γυναικών στην οικονομική δραστηριότητα είναι απαραίτητη για την προώθηση της κοινής ευημερίας, που αποτελεί τον έναν από τους "δίδυμους" αναπτυξιακούς στόχους του Ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας.

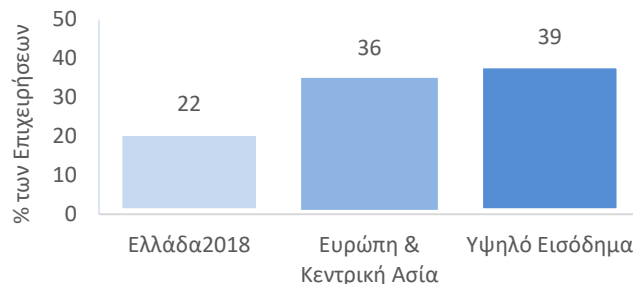
Γράφημα 4: Συμμετοχή γυναικών στο εργατικό δυναμικό, στην ανώτατη διοίκηση και στην ιδιοκτησία

Εργατικό δυναμικό

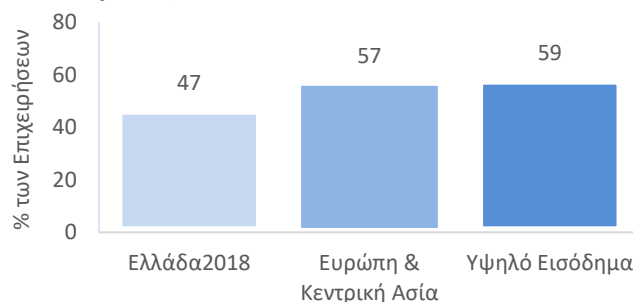
Οι ΕΣ συλλέγουν στοιχεία για το εργατικό δυναμικό, όπως ο αριθμός των μόνιμων εργαζομένων πλήρους απασχόλησης, ο αριθμός των προσωρινά απασχολούμενων, τους εργαζόμενους κατά φύλο, την συμμετοχή σε οργανωμένη κατάρτιση, και για την εργασιακή εμπειρία του ανώτατου διευθυντή στον κλάδο που δραστηριοποιείται η επιχείρηση. Επιπρόσθετα, για μεταποιητικές επιχειρήσεις, οι ΕΣ συλλέγουν την κατανομή του εργατικού δυναμικού σε εργαζόμενους στην παραγωγή και εργαζόμενους εκτός παραγωγικής διαδικασίας, καθώς και σε ειδικευμένους και ανειδίκευτους εργαζόμενους στην παραγωγική διαδικασία. Τα Γραφήματα 5 και 6 παραθέτουν την επένδυση των επιχειρήσεων στις δεξιότητες και τις δυνατότητες του εργατικού τους δυναμικού.

Γράφημα 5: Ποσοστό επιχειρήσεων που προσφέρουν οργανωμένη κατάρτιση

Η συχνότητα κατάρτισης μετρείται από το ποσοστό των επιχειρήσεων που προσφέρουν οργανωμένη κατάρτιση και η πυκνότητα κατάρτισης μετρείται από το ποσοστό των εργαζομένων που συμμετέχουν σε κατάρτιση στον κλάδο της μεταποίησης.

Γράφημα 6: Μεταξύ των επιχειρήσεων που προσφέρουν κατάρτιση, ποσοστό των εργαζομένων που καταρτίστηκαν*

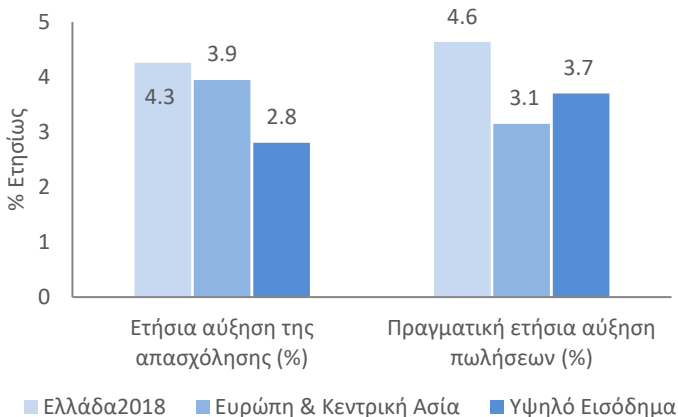

*μόνο για μεταποιητικές επιχειρήσεις

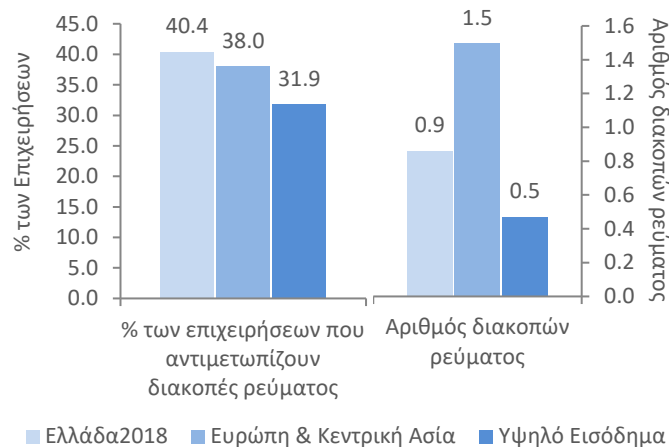
Απόδοση επιχείρησης

Αν το επιχειρηματικό περιβάλλον μιας οικονομίας είναι φιλικό και ανταγωνιστικό, οι πόροι συχνά διοχετεύονται σε περισσότερο παραγωγικές χρήσεις και οι επιχειρήσεις επενδύουν σε περαιτέρω αύξηση της παραγωγικότητάς τους. Χρησιμοποιώντας τις απαντήσεις στις ερωτήσεις για τις ετήσιες πωλήσεις και για τον συνολικό αριθμό μόνιμων απασχολούμενων πλήρους απασχόλησης, τόσο για το τελευταίο οικονομικό έτος όσο και για εκείνο πριν τρία οικονομικά έτη, μπορούν να υπολογιστούν για κάθε επιχείρηση δείκτες μεγέθυνσης. Το Γράφημα 7, απεικονίζει τα αποτελέσματα του ετήσιου ρυθμού μεγέθυνσης στην απασχόληση και τις πραγματικές πωλήσεις. Εξετάζοντας τους δείκτες επιχειρηματικού περιβάλλοντος σε συνδυασμό με τους διαθέσιμους δείκτες απόδοσης, όσοι σχεδιάζουν πολιτικές μπορούν να καθορίσουν ποιες πτυχές του επιχειρηματικού περιβάλλοντος μπορεί να εμποδίζουν ή να προωθούν την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα.

Γράφημα 7: Ετήσια αύξηση απασχόλησης και πωλήσεων

Γράφημα 8: Αξιοπιστία παροχής ηλεκτρικού ρεύματος

Φυσικές Υποδομές

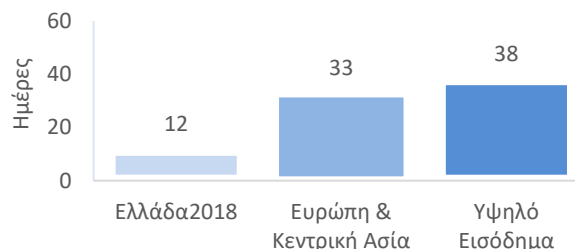
Οι σωστά ανεπτυγμένες φυσικές υποδομές, οι οποίες περιλαμβάνουν οδικά δίκτυα καθώς και δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας, ύδρευσης και τηλεπικοινωνιών, έχουν κεντρικό ρόλο στην ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη μιας οικονομίας. Οι υψηλής ποιότητας υποδομές συνδέουν αποτελεσματικά τις επιχειρήσεις με τις αγορές πρώτων υλών, προϊόντων και τεχνολογιών. Επίσης, μειώνουν το κόστος παραγωγής και ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων στις εγχώριες και τις διεθνείς αγορές.

Οι ΕΣ αποτυπώνουν τη διπλή πρόκληση της παροχής ισχυρών υποδομών για ηλεκτροδότηση, παροχή ύδρευσης και τηλεπικοινωνιών σε συνδυασμό με πληροφόρηση για την ανάπτυξη θεσμών για αποτελεσματική παροχή και συντήρηση αυτών των δημόσιων αγαθών.

Για να λειτουργεί αποτελεσματικά ο ιδιωτικός τομέας απαιτείται αξιόπιστη παροχή ηλεκτρισμού. Το Σχήμα 8 εικονίζει το βαθμό στον οποίο οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν προβλήματα στην παροχή ηλεκτρισμού και τον αντίκτυπό τους στις πωλήσεις, όπως υπολογίζεται από το ποσοστό των επιχειρήσεων που έχουν διακοπές ρεύματος. Η ανεπαρκής παροχή ηλεκτρικού ρεύματος μπορεί να αυξήσει τα κόστη, να διαταράξει την παραγωγή και να μειώσει την κερδοφορία μια επιχείρησης.

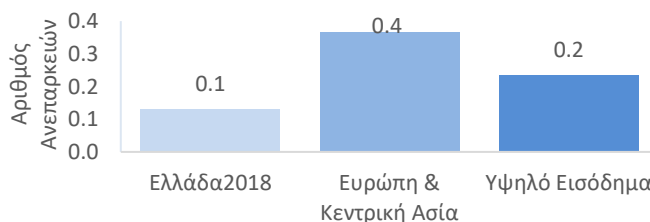
Το Γράφημα 9 παρουσιάζει την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών υποδομών υπολογίζοντας τον αριθμό των ημερών που απαιτούνται για να αποκτηθεί σύνδεση ηλεκτρικού ρεύματος. Καθυστερήσεις στην υπηρεσία επιφέρουν πρόσθετα κόστη στις επιχειρήσεις και μπορούν να λειτουργήσουν σαν εμπόδια στην έναρξη δραστηριότητας και τις επενδύσεις.

Γράφημα 9: Ημέρες αναμονής για την απόκτηση σύνδεσης ηλεκτρικού ρεύματος

Για πολλές βιομηχανίες στον κλάδο της μεταποίησης το νερό είναι βασική εισροή στη παραγωγική διαδικασία. Το Γράφημα 10 παρουσιάζει τον μέσο αριθμό διακοπών υδροδότησης σε έναν συνηθισμένο μήνα, που αντιμετώπισαν επιχειρήσεις στον κλάδο της μεταποίησης. Διακοπές στην υδροδότηση μπορεί να έχουν σοβαρές επιβλαβείς επιπτώσεις σε λειτουργίες των επιχειρήσεων.

Γράφημα 10: Αξιοπιστία παροχής νερού*

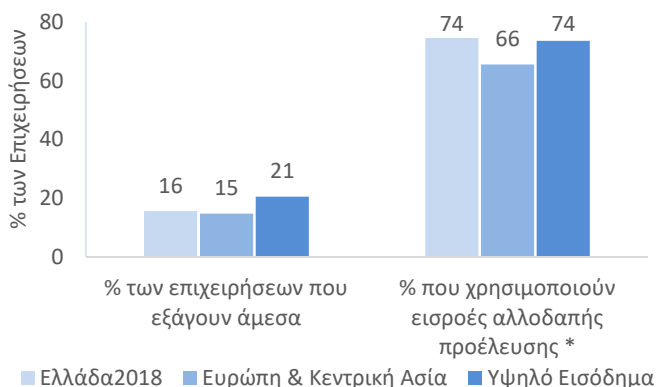
*μόνο για μεταποιητικές επιχειρήσεις

Διεθνές Εμπόριο

Η συμμετοχή στο διεθνές εμπόριο επιτρέπει στις επιχειρήσεις να επεκταθούν, να αυξήσουν τα επίπεδα αποτελεσματικότητας, να εισάγουν πρώτες ύλες σε χαμηλότερο κόστος και να αποκτήσουν αναβαθμισμένες και καλύτερες τεχνολογίες. Παρόλα αυτά, το διεθνές εμπόριο απαιτεί από τις επιχειρήσεις να τηρούν τελωνειακούς και εμπορικούς κανονισμούς, και συχνά απαιτείται επίσης να αποκτήσουν άδειες εξαγωγών και εισαγωγών.

Οι ES καταγράφουν την εμπορική δραστηριότητα και συλλέγουν πληροφορίες για τους λειτουργικούς περιορισμούς που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις όταν εξάγουν ή εισάγουν. Το Γράφημα 11 παρέχει έναν δείκτη συνεισφοράς του διεθνούς εμπορίου στον ιδιωτικό τομέα, ο οποίος αποτελείται από το ποσοστό των επιχειρήσεων που εξάγουν άμεσα τουλάχιστον το 10% των συνολικών ετήσιων πωλήσεών τους. Το Γράφημα 11 δείχνει επίσης το ποσοστό των μεταποιητικών επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν πρώτες ύλες ή προμήθειες αλλοδαπής προέλευσης.

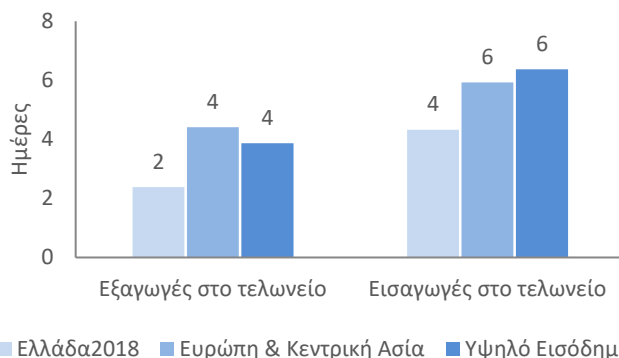
Γράφημα 11: Ποσοστό εξαγωγικών και εισαγωγικών επιχειρήσεων

*μόνο για μεταποιητικές επιχειρήσεις

Αποτελεσματικές δασμολογικές διαδικασίες, επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να εξάγουν και να εισάγουν γρήγορα αγαθά. Το Γράφημα 12 παρουσιάζει το μέσο αριθμό ημερών για τον εκτελωνισμό εξαγωγών και εισαγωγών. Καθυστερήσεις στον εκτελωνισμό εξαγωγών και εισαγωγών δημιουργούν πρόσθετα κόστη στην επιχείρηση, μπορεί να επιφέρουν διακοπές στην παραγωγή, να επιδράσουν αρνητικά στις πωλήσεις, όπως και να έχουν ως αποτέλεσμα φθορές στις προμήθειες ή τα εμπορεύματα.

Γράφημα 12: Μέσος όρος ημερών που χρειάζονται για τον εκτελωνισμό εξαγωγών και εισαγωγών

Πρόσβαση σε Χρηματοδότηση

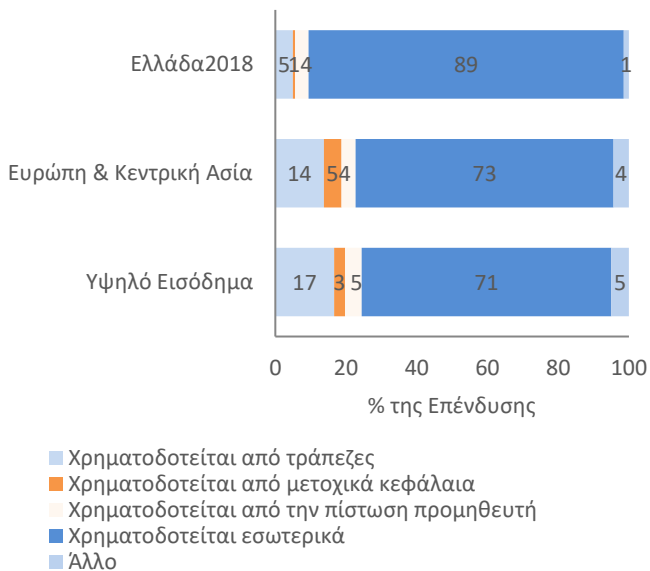
Οι υγιείς και ανεπτυγμένες χρηματοπιστωτικές αγορές παρέχουν υπηρεσίες πληρωμών, κινητοποιούν καταθέσεις και διευκολύνουν την εξεύρεση κεφαλαίων για την αγορά πάγιων περιουσιακών στοιχείων -όπως κτίρια, γη, μηχανήματα και εξοπλισμό- καθώς και την εξασφάλιση κεφαλαίων κίνησης. Οι αποτελεσματικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, μειώνουν την εξάρτηση από ίδια κεφάλαια ή από ανεπίσημες πηγές όπως είναι η οικογένεια και οι φίλοι, συνδέοντας τις επιχειρήσεις που εμφανίζουν φερέγγυα πιστοληπτική ικανότητα με ένα ευρύ φάσμα δανειστών και επενδυτών.

Οι ES παρέχουν δείκτες για τις πηγές χρηματοδότησης των επιχειρήσεων και για τα χαρακτηριστικά των οικονομικών τους συναλλαγών. Το Γράφημα 13 συγκρίνει τις διάφορες πηγές που χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση αγορών πάγιων περιουσιακών στοιχείων (επενδύσεων). Τέτοιες επενδύσεις μπορούν να χρηματοδοτηθούν από ίδια κεφάλαια, από τράπεζες, μέσω πιστώσεων προμηθευτών εισροών ή από άλλες πηγές, όπως μη τραπεζικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή προσωπικά δίκτυα. Η υπέρμετρη εξάρτηση από ίδια κεφάλαια μπορεί να αποτελεί ένδειξη μιας δυνητικά ανεπαρκούς χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης.

Το Γράφημα 14 απεικονίζει δύο δείκτες της χρήσης χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών από ιδιωτικές επιχειρήσεις: το ποσοστό των επιχειρήσεων με λογαριασμό όψεως ή καταθέσεων και το ποσοστό των επιχειρήσεων με τραπεζικό δανεισμό. Ο πρώτος δείκτης καταγράφει τη χρήση υπηρεσιών καταθέσεων, οι οποίες βοηθούν τις επιχειρήσεις να διαχειριστούν τη ρευστότητα και τις πληρωμές τους. Ο δεύτερος δείκτης καταγράφει τη χρήση χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών από την πλευρά των πιστώσεων. Η διαθεσιμότητα πιστώσεων επιτρέπει τη χρηματοδότηση

έργων που διαφορετικά θα περιορίζονταν από τα περιορισμένα διαθέσιμα κεφάλαια της εκάστοτε επιχείρησης.

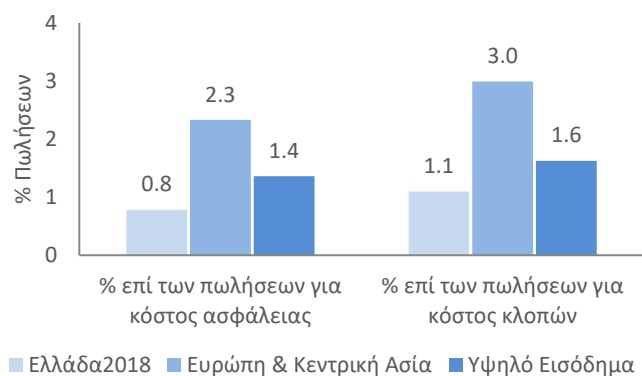
Γράφημα 13: Πηγές χρηματοδότησης για αγορές πάγιων περιουσιακών στοιχείων

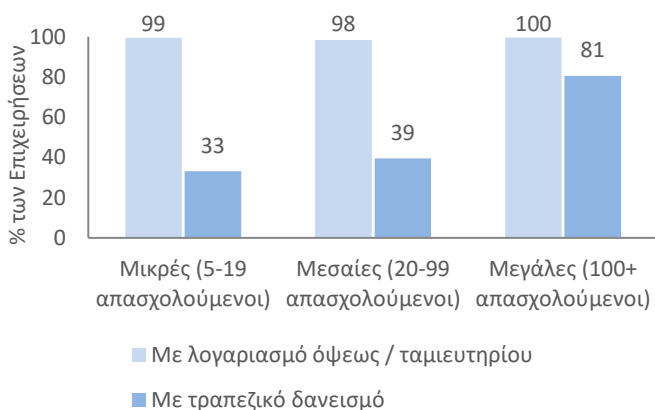
κοινωνικής αστάθειας και η εγκληματικότητα αυξάνει τα κόστη του επιχειρείν.

Το Γράφημα 15 παρουσιάζει το μέσο όρο του κόστους ασφάλειας όσων επιχειρήσεων πληρώνουν για ασφάλεια, καθώς επίσης και τον μέσο όρο ζημιών από κλοπή και βανδαλισμό όσων των επιχειρήσεων έχουν τέτοιες ζημιές. Αυτοί οι πόροι θεωρούνται ως το κόστος ευκαιρίας της εγκληματικότητας, αφού θα μπορούσαν να έχουν επενδυθεί σε παραγωγικές δραστηριότητες.

Γράφημα 15: Κόστος εγκληματικότητας στις επιχειρήσεις

Γράφημα 14: Χρήση χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

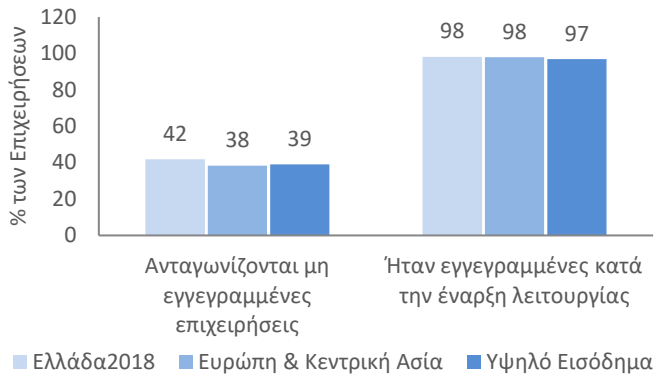
Όταν οι επιχειρήσεις είναι επίσημα καταχωρημένες, υποχρεούνται να τηρούν κανόνες και ρυθμίσεις, που έχουν συνήθως θεσμοθετηθεί από το κράτος. Η πληρωμή φόρων είναι συνήθως η πιο απτή υποχρέωση του να αποτελεί κάποιος μέρος του επίσημου ιδιωτικού τομέα. Κάποιες επιχειρήσεις προσπαθούν να αποφύγουν αυτές τις υποχρεώσεις με το να μην καταχωρούνται επισήμως, παραμένοντας με αυτό τον τρόπο στον ανεπίσημο τομέα. Ένας μεγάλος ανεπίσημος τομέας μπορεί να αποτελέσει πρόκληση για τις ανταγωνιστικές επιχειρήσεις καθώς οι μη καταχωρημένες επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να ακολουθήσουν πρακτικές που μπορεί να τους δίνουν ένα αθέμιτο πλεονέκτημα σε σχέση με τις επίσημα εγγεγραμμένες επιχειρήσεις, οι οποίες υποχρεούνται να τηρούν τους επικρατούντες κανόνες και ρυθμίσεις.

Εγκληματικότητα και Ανεπίσημος Τομέας

Οι επιχειρήσεις μπορεί να αποτελέσουν στόχο κλοπής, ληστείας, βανδαλισμού ή εμπρησμού. Η προστασία τους από την εγκληματικότητα προσθέτει κόστος, καθώς οι επιχειρήσεις αναγκάζονται να τραβήξουν πόρους από παραγωγικές χρήσεις για να καλύψουν το κόστος της ασφάλειας. Επιπλέον, οι ξένοι και οι εγχώριοι επενδυτές αντιλαμβάνονται την εγκληματικότητα ως ένδειξη

Το Γράφημα 16 απεικονίζει δύο δείκτες της διείσδυσης ανεπίσημων επιχειρήσεων στον ιδιωτικό τομέα. Ο πρώτος δείκτης είναι το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνουν ότι δέχονται ανταγωνισμό από μη καταχωρημένες ή ανεπίσημες επιχειρήσεις. Ο δεύτερος δείκτης είναι το ποσοστό των επιχειρήσεων που είναι αυτή τη στιγμή καταχωρημένες και ξεκίνησαν τη λειτουργία τους όντας επίσημα καταχωρημένες στην αρμόδια υπηρεσία.

Γράφημα 16: Επιχειρήσεις και ανεπίσημος τομέας

Ρυθμίσεις, Άδειες και Φόροι

Η καλή οικονομική διακυβέρνηση σε τομείς όπως οι ρυθμίσεις, η αδειοδότηση επιχειρήσεων και η φορολογία αποτελεί θεμελιώδη πυλώνα για ένα ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον. Οι καταχωρημένες επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να πληρώνουν φόρους, να υπόκεινται σε ρυθμίσεις και να τηρούν τους κανονισμούς.

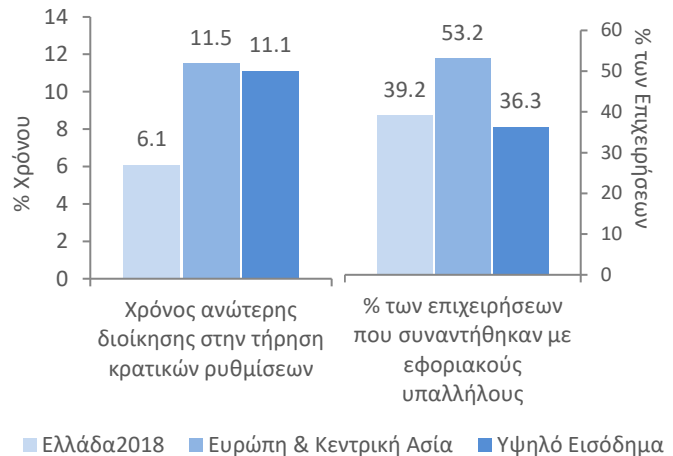
Οι επίσημες εγκρίσεις και άδειες είναι συνήθως απαραίτητες για να ξεκινήσει την λειτουργία της μια επιχείρηση, για να δημιουργήσει μια κατασκευή ή εγκατάσταση και για να κάνει άμεσες εισαγωγές, μεταξύ άλλων δραστηριοτήτων. Ιδανικά, αυτές οι ρυθμίσεις και οι άδειες εξασφαλίζουν το κοινό συμφέρον, εφόσον παραμένουν ξεκάθαροι και δεν επιβαρύνουν υπερβολικά τον ιδιωτικό τομέα.

Οι ΕΣ προσφέρουν ποσοτικοποιημένους δείκτες ρυθμίσεων όπως η αδειοδότηση επιχειρήσεων και η φορολογία. Το Γράφημα 17 απεικονίζει τον λεγόμενο "Φόρο χρόνου," έναν δείκτη που προκύπτει από τους κανονισμούς και είναι το ποσοστό του χρόνου που καταναλώθηκε από την ανώτερη διοίκηση για να υπάρξει συμμόρφωση με αυτούς τους κανονισμούς. Το Γράφημα 17 παρουσιάζει επίσης το ποσοστό των επιχειρήσεων που δέχθηκαν επίσκεψη από εφοριακούς υπαλλήλους ή χρειάστηκε να συναντηθούν με εφοριακούς υπαλλήλους.

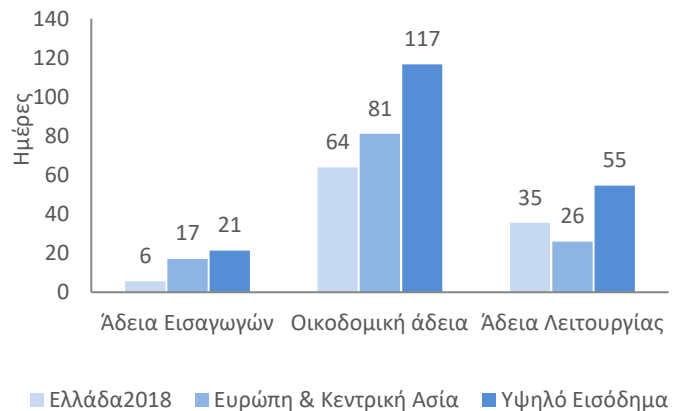
Το Γράφημα 18 εστιάζει στην αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών αδειοδότησης επιχειρήσεων και τη διασφάλιση δικαιωμάτων. Οι δείκτες καταγράφουν τον χρόνο που χρειάζεται για να αποκτηθεί μια άδεια εισαγωγών, μια οικοδομική άδεια και μια άδεια λειτουργίας. Οι όποιες καθυστερήσεις στην απόκτηση αδειών δύναται να είναι κοστοβόρες για τους

επιχειρηματίες καθώς προσθέτουν αβεβαιότητα και επιπρόσθετα κόστη σε απαραίτητες επιχειρηματικές συναλλαγές.

Γράφημα 17: "Φόρος χρόνου" και επαφή με εφοριακούς υπαλλήλους

Γράφημα 18: Αριθμός ημερών για την αδειοδότηση

Η συμμόρφωση με τους κανονισμούς είναι δαπανηρή για τις επιχειρήσεις. Υπερβολικοί ή ανεπαρκείς κανονισμοί μπορεί να αποθαρρύνουν τη δραστηριότητα του ιδιωτικού τομέα και των άμεσων ξένων επενδύσεων.

Διαφθορά

Η διαφθορά των κρατικών λειτουργιών μπορεί να επιφέρει σοβαρές διοικητικές και οικονομικές επιβαρύνσεις στις επιχειρήσεις. Η διαφθορά δημιουργεί εχθρικό επιχειρηματικό περιβάλλον υπονομεύοντας τη λειτουργική αποτελεσματικότητα και αυξάνοντας τα κόστη και τους

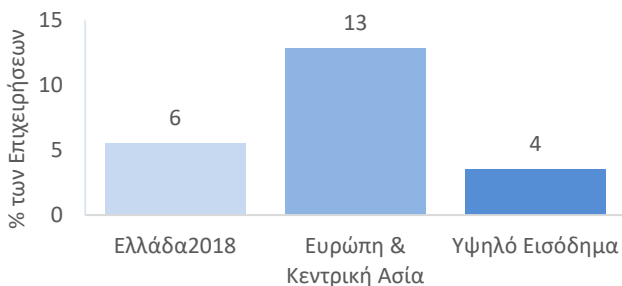
κινδύνους που σχετίζονται με τη λειτουργία μιας ιδιωτικής επιχείρησης.

Οι αναποτελεσματικοί κανονισμοί δυσχεραίνουν τις λειτουργίες των επιχειρήσεων καθώς δίνουν ευκαιρίες για να εκμαιευθούν δωροδοκίες και οι επιχειρήσεις αναγκάζονται να κάνουν "ανεπίσημες" πληρωμές σε δημόσιους λειτουργούς για να τελεσφορήσουν οι υποθέσεις τους. Σε πολλές οικονομίες η δωροδοκία είναι συνηθισμένη και αρκετά ακριβή και αυξάνει τα γραφειοκρατικά κόστη για την απόκτηση αδειών και εγκρίσεων. Οι δωροδοκίες μπορούν να αποτελούν σοβαρό εμπόδιο για την εξέλιξη και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων.

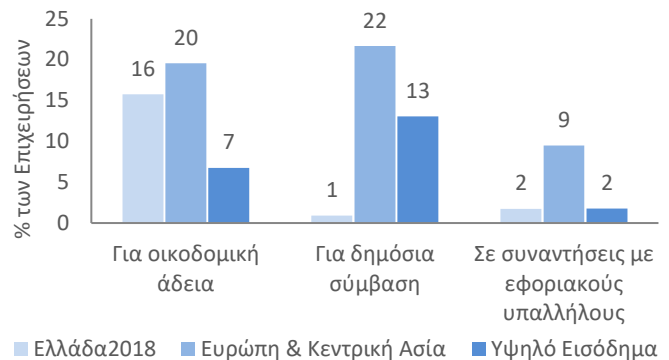
Το Γράφημα 19 απεικονίζει έναν σύνθετο δείκτη διαφθοράς, τη Συχνότητα Δωροδοκίας που παραθέτει το ποσοστό των επιχειρήσεων με την εμπειρία τουλάχιστον μίας απαίτησης για πληρωμή δωροδοκίας σε κάθε έξι διαφορετικές συναλλαγές, όπως η πληρωμή φόρων, η απόκτηση αδειών και σύνδεση σε δημόσια δίκτυα ηλεκτρισμού και υδροδότησης.

Οι ΕΣ αποτυπώνουν ατομικές συναλλαγές στις οποίες μπορεί να ζητηθεί δωροδοκία. Το Γράφημα 20 παρουσιάζει το βαθμό στον οποίο οι επιχειρήσεις αναγκάζονται να πληρώσουν για δωροδοκία ώστε να λάβουν επιλεγμένες δημόσιες υπηρεσίες. Μπορεί να ζητηθεί από τις επιχειρήσεις δωροδοκία όταν ζητούν μια οικοδομική άδεια, καθώς προσπαθούν να εξασφαλίσουν μια κρατική σύμβαση ή και κατά τη διάρκεια συναντήσεων με υπαλλήλους της φορολογικής διοίκησης. Αυτοί οι τρεις τύποι συναλλαγών είναι συνηθισμένες περιπτώσεις όπου παρουσιάζονται ευκαιρίες για δωροδοκία.

Γράφημα 19: Συχνότητα Δωροδοκίας (ποσοστό επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν τουλάχιστον μία απαίτηση για δωροδοκία)

Γράφημα 20: Ποσοστό των επιχειρήσεων από τις οποίες απαιτήθηκε ή υπήρξε υπόνοια ότι χρειάζεται να κάνουν δώρα ή αδιαφανείς πληρωμές

Εμπόδια Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

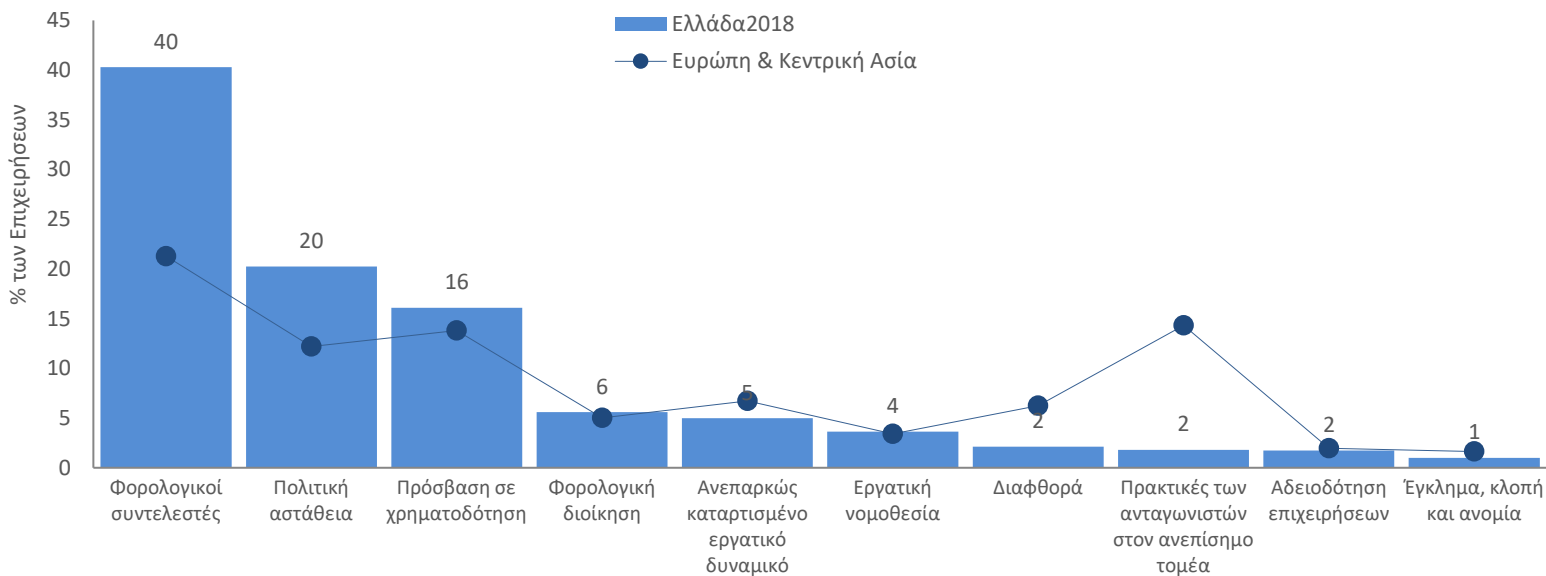
Οι περισσότεροι δείκτες στις ΕΣ προέρχονται από ερωτήσεις της έρευνας που γίνονται στις επιχειρήσεις για τις τρέχουσες εμπειρίες τους στο πραγματικό επιχειρηματικό περιβάλλον. Για παράδειγμα, "Πόσες ημέρες χρειάστηκαν για την απόκτηση μιας άδειας;" ή "Πόσες ώρες διήρκεσε η διακοπή ρεύματος;". Ένας μικρός αριθμός ερωτήσεων της έρευνας γίνεται στους επιχειρηματίες ή τους ανώτερους διευθυντές για την υποκειμενική τους γνώμη σχετικά με τη σημασία διαφόρων στοιχείων του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Το Γράφημα 21 απεικονίζει το ποσοστό των επιχειρήσεων που θεωρούν ένα συγκεκριμένο εμπόδιο του επιχειρηματικού περιβάλλοντος ως το σημαντικότερο. Από τους ερωτώμενους ζητήθηκε να επιλέξουν το μεγαλύτερο εμπόδιο για την επιχείρησή τους από μία λίστα 15 εμποδίων του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Στο γράφημα παρουσιάζονται τα πρώτα δέκα εμπόδια σε σειρά κατάταξης βάσει του μέσου όρου, συγκρινόμενα με τον μέσο όρο της ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής.

Το Γράφημα 22 δείχνει τα 3 κυριότερα εμπόδια για μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις. Σε πολλές οικονομίες, οι αντιλήψεις των διευθυντών μεγάλων επιχειρήσεων είναι πολύ διαφορετικές από τις αντιλήψεις διευθυντών μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων. Αυτό σχετίζεται με τη δυνατότητα να αντιμετωπιστούν εμπόδια του επιχειρηματικού περιβάλλοντος: μεγαλύτερες επιχειρήσεις μπορεί να έχουν περισσότερες επιλογές στην αντιμετώπιση εμποδίων, αλλά ταυτόχρονα είναι περισσότερο εκτεθειμένες και επηρεάζονται από αποτυχίες του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

ENTERPRISE SURVEYS

Γράφημα 21: Τα δέκα κυριότερα εμπόδια του επιχειρηματικού περιβάλλοντος (ποσοστό επιχειρήσεων)

Γράφημα 22: Τα τρία κυριότερα εμπόδια του επιχειρηματικού περιβάλλοντος ανά μέγεθος επιχείρησης

ENTERPRISE SURVEYS

Παράρτημα

Οι ακόλουθοι πίνακες περιλαμβάνουν τις τιμές όλων των μεταβλητών δεικτών που χρησιμοποιούνται στο προφίλ χώρας.

	Ελλάδα2018				Ευρώπη & Κεντρική Ασία	Υψηλό Εισόδημα
	Σύνολο επιχειρήσεων	Μικρές επιχειρήσεις	Μεσαίες επιχειρήσεις	Μεγάλες επιχειρήσεις		
Χαρακτηριστικά Επιχείρησης						
Ηλικία της επιχείρησης (έτη λειτουργίας)	19.4	19.2	19.7	23.4	14.4	18.8
Ποσοστό των επιχειρήσεων με ιδιοκτησία αλλοδαπής προέλευσης τουλάχιστον 10%	7.0	5.2	12.5	17.5	8.8	10.9
Ποσοστό των επιχειρήσεων με δημόσια ιδιοκτησία τουλάχιστον 10%	0.0	0.0	0.0	0.8	1.2	0.3
Φύλο						
Ποσοστό επιχειρήσεων με συμμετοχή γυναικών στην ιδιοκτησία	45.9	47.7	39.8	40.3	32.9	38.8
Ποσοστό επιχειρήσεων με γυναίκα στην θέση της ανώτατης διευθύντριας	17.2	19.0	11.9	8.4	18.9	17.2
Ποσοστό του μόνιμου προσωπικού πλήρους απασχόλησης που είναι γυναίκες (%)	35.3	35.1	37.2	25.0	37.8	35.7
Ποσοστό του μόνιμου προσωπικού πλήρους απασχόλησης εκτός παραγωγικής διαδικασίας που είναι γυναίκες*	46.4	48.8	42.0	42.3	44.2	44.0
Ποσοστό μόνιμου προσωπικού πλήρους απασχόλησης στην παραγωγική διαδικασία που είναι γυναίκες*	24.4	23.0	26.8	27.1	33.8	28.7
Εργατικό δυναμικό						
Ποσοστό επιχειρήσεων που προσφέρουν οργανωμένη κατάρτιση	21.6	16.9	36.8	41.3	36.2	39.0
Ποσοστό εργαζομένων στους οποίους προσφέρθηκε οργανωμένη κατάρτιση (%)*	47.2	57.4	23.0	43.5	57.5	58.6
Έτη εργασιακής εμπειρίας του ανώτατου διευθυντή στον κλάδο της επιχείρησης	23.2	22.5	24.8	31.0	17.1	21.2
Αριθμός εργαζομένων	19.3	10.3	33.5	196.1	30.3	29.8
Ποσοστό των μόνιμων εργαζομένων (από το σύνολο των εργαζομένων)	92.9	93.4	91.1	92.8	96.0	96.6
Ποσοστό των προσωρινά απασχολούμενων (από το σύνολο των εργαζομένων)	7.1	6.6	8.9	7.2	4.0	3.4
Ποσοστό εργαζομένων στην παραγωγή (από το σύνολο των μόνιμων εργαζομένων)*	65.8	64.9	67.2	70.2	73.2	70.0
Ποσοστό ειδικευμένων εργαζομένων (από το σύνολο των εργαζομένων στην παραγωγή)*	77.7	74.8	87.8	53.4	78.0	79.4
Απόδοση						
Πραγματική ετήσια αύξηση πωλήσεων (%)	4.6	4.2	6.3	1.7	3.1	3.7
Ετήσια αύξηση της απασχόλησης (%)	4.3	3.7	6.0	5.6	3.9	2.8
Καινοτομία και Τεχνολογία						

ENTERPRISE SURVEYS

Ποσοστό επιχειρήσεων που δαπανούν για Έρευνα & Ανάπτυξη (R&D)	52.4	55.3	50.5	27.5	11.4	17.5
Ποσοστό επιχειρήσεων που εισήγαγαν ένα νέο προϊόν / υπηρεσία	22.6	22.1	24.4	22.4	26.9	36.0
Ποσοστό επιχειρήσεων των οποίων το νέο προϊόν / υπηρεσία είναι επίσης νέο και για την κύρια αγορά	76.8	81.5	62.0	73.8	67.4	66.6
Ποσοστό επιχειρήσεων που εισήγαγαν κάποια καινοτομία στη διαδικασία	15.5	15.7	10.8	52.6	22.5	28.6
Υποδομές						
Αριθμός διακοπών ρεύματος κατά τη διάρκεια ενός συνηθισμένου μήνα	0.9	0.9	0.7	0.9	1.5	0.5
Ποσοστό επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν διακοπές ρεύματος	40.4	43.5	30.3	33.1	38.0	31.9
Ημέρες για την απόκτηση μιας σύνδεσης ηλεκτρικού ρεύματος (κατόπιν αίτησης)	11.6	9.3	21.1	32.8	32.9	38.1
Ποσοστό επιχειρήσεων που υφίστανται διακοπές ύδρευσης	3.4	1.2	7.9	3.0	8.1	8.2
Αριθμός διακοπών νερού κατά τη διάρκεια ενός συνηθισμένου μήνα*	0.1	0.0	0.3	0.0	0.4	0.2
Εμπόριο						
Αριθμός ημερών για τον εκτελωνισμό άμεσων εξαγωγών από το τελωνείο	2.4	2.6	2.0	2.3	4.4	3.9
Ποσοστό των επιχειρήσεων που πραγματοποιούν άμεσες εξαγωγές (τουλάχιστον το 10% των πωλήσεων)	15.7	10.9	31.7	26.8	14.8	20.5
Ποσοστό των επιχειρήσεων που πραγματοποιούν άμεσες ή έμμεσες εξαγωγές (τουλάχιστον το 10% των πωλήσεων)	20.1	15.9	34.3	31.2	20.1	26.1
Ημέρες για τον εκτελωνισμό εισαγωγών από το τελωνείο*	4.3	5.0	3.3	4.4	5.9	6.4
Ποσοστό επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν πρώτες ύλες ή / και προμήθειες αλλοδαπής προέλευσης*	74.5	69.6	84.0	78.5	65.5	73.6
Χρηματοδότηση						
Ποσοστό επιχειρήσεων με λογαριασμό όψεως ή καταθέσεων	99.2	99.4	98.4	99.6	91.3	96.4
Ποσοστό επιχειρήσεων με τραπεζικό δανεισμό / γραμμή πίστωσης	35.5	33.2	39.4	80.6	37.6	43.0
Ποσοστό επένδυσης που χρηματοδοτήθηκε από κεφάλαια της επιχείρησης (%)	89.1	88.9	92.2	57.0	72.9	70.6
Ποσοστό επένδυσης που χρηματοδοτήθηκε από τράπεζες (%)	5.0	3.6	5.7	33.1	13.7	16.7
Ποσοστό επένδυσης που χρηματοδοτήθηκε από πίστωση προμηθευτή (%)	3.8	5.0	0.7	8.3	4.0	4.7
Ποσοστό επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν πίστωση προμηθευτών / πελατών για τη χρηματοδότηση κεφαλαίου κίνησης	29.0	28.4	32.0	21.5	23.3	32.8
Ποσοστό επένδυσης που χρηματοδοτήθηκε από ίδια κεφάλαια ή πώληση μετοχών	0.6	0.3	1.3	1.2	5.0	3.0
Εγκληματικότητα						
Εάν η εγκατάσταση πληρώνει για ασφάλεια, το μέσο κόστος ασφάλειας (% των ετήσιων πωλήσεων)	0.8	0.7	0.9	0.7	2.3	1.4

ENTERPRISE SURVEYS

Εάν υπήρχαν ζημίες, οι μέσες ζημίες λόγω κλοπής και βανδαλισμού (% των ετήσιων πωλήσεων)	1.1	1.2	0.4	0.3	3.0	1.6
Ανεπίσημος Τομέας						
Ποσοστό επιχειρήσεων που ανταγωνίζονται μη καταχωρημένες ή ανεπίσημες επιχειρήσεις	41.9	42.7	41.3	19.8	38.3	38.9
Ποσοστό επιχειρήσεων που ήταν επισήμως καταχωρημένες όταν άρχισαν να λειτουργούν στη χώρα	98.1	98.7	95.7	100.0	98.0	96.9
Ρυθμίσεις και Φόροι						
Χρόνος ανώτερων διευθυντικών στελεχών που δαπανάται για την αντιμετώπιση απαιτήσεων που δημιουργούν οι κρατικές ρυθμίσεις (%)	6.1	5.8	7.4	4.2	11.5	11.1
Ποσοστό επιχειρήσεων τις οποίες έχουν επισκεφθεί εφοριακοί υπάλληλοι ή χρειάστηκε να συναντηθούν με εφοριακούς υπαλλήλους	39.2	39.9	36.7	36.3	53.2	36.3
Ημέρες για την απόκτηση άδειας εισαγωγών	5.6	5.5	5.4	10.7	17.1	21.4
Ημέρες για την απόκτηση οικοδομικής άδειας	64.0	33.4	66.3	114.2	81.1	116.7
Ημέρες για την απόκτηση άδειας λειτουργίας	35.5	35.1	24.0	154.2	25.8	54.6
Διαφθορά						
Συχνότητα δωροδοκίας (ποσοστό επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν τουλάχιστον μία απαίτηση πληρωμής για δωροδοκία)	5.5	6.8	1.2	3.5	12.8	3.5
Ποσοστό επιχειρήσεων από τις οποίες απαιτήθηκε δωροδοκία για την απόκτηση οικοδομικής άδειας	15.8	35.0	3.0	6.5	19.6	6.8
Ποσοστό επιχειρήσεων από τις οποίες απαιτήθηκε δωροδοκία για την εξασφάλιση μιας κρατικής σύμβασης	0.9	0.0	3.3	3.5	21.7	13.1
Ποσοστό επιχειρήσεων από τις οποίες απαιτήθηκε δωροδοκία στις συναλλαγές τους με υπαλλήλους της φορολογικής διοίκησης	1.7	1.9	1.1	1.1	9.5	1.8
Το Μεγαλύτερο Εμπόδιο						
Πρόσβαση σε χρηματοδότηση	16.1	16.7	15.3	3.9	13.8	11.8
Πρόσβαση σε γη	0.9	1.1	0.0	0.0	2.6	2.4
Αδειοδότηση επιχειρήσεων	1.7	1.4	2.4	7.9	1.9	2.7
Διαφθορά	2.1	2.0	2.0	6.0	6.2	2.6
Δικαστήρια	0.1	0.0	0.6	1.2	1.5	1.5
Έγκλημα, κλοπή και ανομία	1.0	1.3	0.1	0.0	1.6	1.9
Τελωνεία και εμπορικοί κανονισμοί	0.3	0.3	0.2	0.3	2.7	1.5
Ηλεκτρισμός	0.3	0.1	0.6	2.4	4.2	2.1
Ανεπαρκώς καταρτισμένο εργατικό δυναμικό	5.0	3.9	8.9	2.8	6.7	10.0
Εργατική νομοθεσία	3.6	4.0	1.7	8.3	3.4	7.3
Πολιτική αστάθεια	20.2	17.5	31.2	9.9	12.2	10.1
Πρακτικές των ανταγωνιστών στον ανεπίσημο τομέα	1.8	2.0	1.1	0.4	14.3	10.9
Φορολογική διοίκηση	5.6	6.4	2.7	4.3	5.0	5.5

ENTERPRISE SURVEYS

Φορολογικοί συντελεστές	40.3	43.0	29.4	51.0	21.3	27.1
Μεταφορές	0.9	0.1	3.8	1.6	2.4	2.7

* Αυτοί οι δείκτες υπολογίζονται μόνο για τον κλάδο της μεταποίησης

1. Το δείγμα για κάθε οικονομία έχει στρωματοποιηθεί με βάση τον κλάδο, το μέγεθος της επιχείρησης και τη γεωγραφική περιοχή. Ο βαθμός λεπτομέρειας της στρωματοποίησης ανά κλάδο εξαρτάται από το μέγεθος της οικονομίας. Η στρωματοποίηση κατά μέγεθος ακολουθεί τα τρία επίπεδα που παρουσιάζονται στο κείμενο: μικρές, μεσαίες και μεγάλες. Η γεωγραφική στρωματοποίηση περιλαμβάνει τις κύριες οικονομικές περιφέρειες κάθε οικονομίας. Μέσω αυτής της μεθοδολογίας οι εκτιμήσεις για τα διαφορετικά επίπεδα στρωματοποίησης μπορούν να υπολογιστούν σε χωριστή βάση, ενώ ταυτόχρονα μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα για την ιδιωτική οικονομία στο σύνολό της (εκτός του πρωτογενούς τομέα). Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τον σχεδιασμό δειγματοληψίας, ανατρέξτε στο Σημείωμα Δειγματοληψίας (Sampling Note) που είναι διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.enterprisesurveys.org.